

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Il-Ħames Awla)

21 ta' Diċembru 2023*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Moviment liberu tal-merkanzija – Artikolu 34 TFUE – Restrizzjonijiet kwantitattivi fuq l-importazzjoni – Miżuri li għandhom effett ekwivalenti – Leġislazzjoni nazzjonali li tillimita l-kwantità ta' sigaretti li jistgħu jiġu rrilaxxati għall-konsum matul perijodu partikolari għal limitu massimu li jikkorrispondi għall-medja fix-xahar tal-kwantitajiet irrilaxxati għall-konsum matul it-tmax-il xahar preċedenti – Artikolu 36 TFUE – Ġustifikazzjoni – Ġlieda kontra l-evitar tat-taxxa u l-prattiki abbużivi – Protezzjoni tas-saħħa pubblika – Tassazzjoni – Dazji tas-sisa – Direttiva 2008/118/KE – Artikolu 7 – Mument tal-eżiġibbiltà tad-dazji tas-sisa – Rilaxx għall-konsum tal-prodotti suġġetti għad-dazju tas-sisa – Artikolu 9 – Kundizzjonijiet tal-eżiġibbiltà u r-rata tad-dazju tas-sisa applikabbli – Qbiż tal-limitu kwantitattiv applikabbli – Eċċess – Applikazzjoni tar-rata tad-dazju tas-sisa fis-sehħ fid-data tal-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni ta' clearance”

Fil-Kawża C-96/22,

li għandha bħala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mis-Supremo Tribunal Administrativo (il-Qorti Amministrattiva Suprema, il-Portugall), permezz ta' deċiżjoni tat-12 ta' Jannar 2022, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fil-11 ta' Frar 2022, fil-proċedura

CDIL – Companhia de Distribuição Integral Logística Portugal S.A.

vs

Autoridade Tributária e Aduaneira,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Il-Ħames Awla),

komposta minn E. Regan, President tal-Awla, Z. Csehi, M. Ilešič (Relatur), I. Jarukaitis u D. Gratsias, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: P. Pikamäe,

Registratur: L. Carrasco Marco,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tat-22 ta' Marzu 2023,

* Lingwa tal-kawża: il-Portugiż.

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal CDIL – Companhia de Distribuição Integral Logística Portugal S.A., minn A. Moura Portugal u I. Teixeira, advogados,
- għall-Gvern Portugiż, minn P. Barros da Costa, A. Rodrigues u N. Vitorino, bħala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn M. Björkland, I. Melo Sampaio u F. Thiran, bħala aġenti,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ippreżentati fis-seduta tat-8 ta' Ġunju 2023,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 34 TFUE kif ukoll tal-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva tal-Kunsill 2008/118/KE tas-16 ta' Diċembru 2008 dwar l-arranġamenti ġenerali għad-dazju tas-sisa u li jhassar id-Direttiva 92/12/KEE (ĠU 2009, L 9, p. 12).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn CDIL – Companhia de Distribuição Integral Logística Portugal S.A. (iktar 'il quddiem "CDIL"), u l-Autoridade Tributária e Aduaneira (l-Awtorità Fiskali u Doganali, il-Portugall), dwar aġġustament li jirrigwarda d-dazji tas-sisa dovuti minn CDIL għar-rilaxx għall-konsum ta' sigaretti fil-Portugall.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 2008/118

- 3 Il-premessi 2, 8, 9, u 31 tad-Direttiva 2008/118 kienu jistabbilixxu:
 - “(2) Il-kondizzjonijiet għall-ħlas tad-dazju tas-sisa fuq il-prodotti koperti mid-Direttiva 92/12/KEE [tal-Kunsill, tal-25 ta' Frar 1992, dwar l-arranġamenti ġenerali għall-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa u dwar iż-żamma, ċaqliq u mmonitorjar ta' dan it-tip ta' prodotti (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 179, rettifika fil-ĠU 2015, L 210, p. 39)], minn hawn 'il quddiem imsejha 'prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa', jehtieg li jibqgħu armonizzati sabiex jiġi żgurat it-thaddim xieraq tas-suq intern.
- [...]
- (8) Billi jibqa' mehtieg għall-funzjonament bla xkiel tas-suq intern li l-kunċett, u l-kondizzjonijiet għall-ħlas, tad-dazju tas-sisa jkunu l-istess fl-Istati Membri kollha, jehtieg li jkun iċċarat fil-livell tal-Komunità meta l-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa jkunu rilaxxati għall-konsum u liema hija l-persuna li għandha thallas it-taxxa tas-sisa.

- (9) Billi d-dazju tas-sisa huwa taxxa fuq il-konsum ta' ċerti prodotti, id-dazju m'għandux jithallas fir-rigward ta' prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa li, taht xi ċirkostanzi, jkunu ġew meqruda jew mitlufa għal kollox.

[...]

- (31) L-Istati Membri għandhom ikunu kapaċi jipprovdu li l-oġġetti rilaxxati għall-konsum ikollhom marki fiskali jew marki ta' identifikazzjoni nazzjonali. L-użu ta' dawn il-marki m'għandu jostakola bl-ebda mod il-kummerċ intra-Komunitarju.

Peress li l-użu ta' dawn il-marki m'għandux iwassal għal tassazzjoni doppja, għandu jiġi ċċarat li kwalunkwe ammont imħallas jew garantit biex jinkisbu dawn il-marki għandu jiġi rimborżat, maħfur jew rilaxxat mill-Istat Membru li ħareġ dawn il-marki jekk id-dazju tas-sisa jkun sar dovut u ngabar fi Stat Membru ieħor.

Madankollu, sabiex jiġi evitat kull abbuż, l-Istati Membri li ħarġu dawn il-marki għandhom ikunu jistgħu jagħmlu rimborż, mahfra jew rilaxx bil-kondizzjoni li tiġi pprezentata evidenza li dawn tneħħew jew inqerdu.”

4 Skont l-Artikolu 1(1) tad-Direttiva 2008/118:

“Din id-Direttiva tistabbilixxi arrangamenti ġenerali fir-rigward tad-dazju tas-sisa li jaffettwa direttament jew indirettament il-konsum tal-prodotti li ġejjin (minn hawn 'il quddiem 'prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa'):

[...]

- ċ) tabakk manifatturat kopert [mid-Direttiva tal-Kunsill] 95/59/KE [tas-27 ta' Novembru 1995 dwar taxxi li mhumieq taxxi fuq il-qliegħ li jaffettwaw il-konsum ta' tabakk manifatturat (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 9, Vol. 1, p. 283)], mid-[Direttiva tal-Kunsill] 92/79/KEE [tad-19 ta' Ottubru 1992 dwar l-approssimazzjoni tat-taxxi fuq is-sigaretti (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 3, Vol. 13, p. 202)] u mid-[Direttiva tal-Kunsill] 92/80/KEE [tad-19 ta' Ottubru 1992 dwar it-tqarrib tat-taxxi fuq it-tabakk fabbrikat li mhux sigaretti (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 3, Vol. 13, p. 204)].”

5 L-Artikolu 2 tad-Direttiva 2008/118 jipprovdi:

“Il-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa għandhom ikunu soġġetti għad-dazju tas-sisa fil-ħin ta':

- a) il-produzzjoni tagħhom, inkluż, fejn applikabbli, l-estrazzjoni tagħhom, ġewwa t-territorju tal-Komunità [Ewropea];
- b) l-importazzjoni tagħhom fit-territorju tal-Komunità.”

6 L-Artikolu 7(1) sa (3) ta' din id-direttiva jipprovdi:

“1. Id-dazju tas-sisa għandu jsir imponibbli fil-ħin, u fl-Istat Membru, tar-rilaxx għall-konsum.

2. Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, ir-‘rilaxx għall-konsum’ għandu jfisser kwalunkwe wieħed minn dawn li ġejjin:

- a) it-tluq ta' prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa, inkluż it-tluq irregolari, minn arrangament ta' sospensjoni tad-dazju;
- b) iż-żamma ta' prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa barra minn arrangamenti ta' sospensjoni tad-dazju fejn id-dazju tas-sisa ma jkunx ingabar skont id-dispożizzjonijiet applikabbli tad-dritt Komunitarju u l-leġislazzjoni nazzjonali;
- ċ) il-produzzjoni ta' prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa, inkluża l-produzzjoni irregolari, barra minn arrangament ta' sospensjoni tad-dazju;
- d) l-importazzjoni ta' prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa, inkluż l-importazzjoni irregolari, sakemm il-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa ma jitqeghdux, immedjatament mal-importazzjoni, taht arrangament ta' sospensjoni tad-dazju.

3. Il-ħin tar-rilaxx għall-konsum għandu jkun:

- a) fis-sitwazzjonijiet imsemmijin fl-Artikolu 17(1)(a)(ii), il-ħin tar-riċeviment tal-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa mid-destinatarju registrat;
- b) fis-sitwazzjonijiet imsemmijin fl-Artikolu 17(1)(a)(iv), il-ħin tar-riċeviment tal-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa mid-destinatarju;
- ċ) fis-sitwazzjonijiet imsemmijin fl-Artikolu 17(2), il-ħin tar-riċeviment tal-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa fil-post tal-konsenja diretta.”

7 Skont l-Artikolu 9 tal-imsemmija direttiva:

“Il-kondizzjonijiet tal-impożizzjoni tal-ħlas u r-rata tad-dazju tassisa li għandhom jiġu applikati għandhom ikunu dawk fis-sehħ fid-data li fiha d-dazju jsir dovut fl-Istat Membru fejn isehħ ir-rilaxx għall-konsum.

Id-dazju tas-sisa għandu jiġi impost u miġbur u, fejn xieraq, rimborżat jew maħfur skont il-proċedura stabbilita minn kull Stat Membru. L-Istati Membri għandhom japplikaw l-istess proċeduri għall-prodotti nazzjonali u għal dawk minn Stati Membri oħra.”

8 L-ewwel paragrafu tal-Artikolu 11 tad-Direttiva 2008/118 kien jipprovdi:

“Barra mill-każijiet imsemmija fl-Artikolu 33(6), l-Artikolu 36(5), u l-Artikolu 38(3), kif ukoll dawk previsti fid-Direttivi msemmija fl-Artikolu 1, id-dazju tas-sisa fuq prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa li jkunu ġew rilaxxati għall-konsum jistgħu, fuq talba tal-persuna kkonċernata, jiġu rimborżati jew maħfura mill-awtoritajiet kompetenti tal-Istat Membru fejn dawk il-prodotti ġew rilaxxati għall-konsum fis-sitwazzjonijiet stabbiliti mill-Istati Membri u skont il-kondizzjonijiet li l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu għall-fini tal-prevenzjoni ta' kwalunkwe evażjoni jew abbuż possibbli.”

- 9 L-Artikolu 39(1) u l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 39(3) ta' din id-direttiva kienu jipprovdu:

“1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 7(1), l-Istati Membri jistgħu jeħtieġu li l-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa jkollhom marki fiskali jew marki nazzjonali ta' identifikazzjoni użati għal finijiet fiskali fil-mument meta l-prodotti jiġu rilaxxati għall-konsum fit-territorju tagħhom, jew, fil-każijiet previsti fl-Artikolu 33(1), l-ewwel subparagrafu, u l-Artikolu 36(1), meta dawn jidhlu fit-territorju tagħhom.

[...]

3. Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet li jistgħu jistabbilixxu sabiex jiżguraw li dan l-Artikolu jiġi implimentat b'mod korrett u biex jevitaw kull tip ta' evażjoni, ħrib jew abbuż, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-amrki fiskali jew il-marki ta' identifikazzjoni nazzjonali kif stabbiliti fil-paragrafu 1 ma joħolqux ostakoli għall-moviment hieles tal-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa.

[...]”

- 10 Id-Direttiva 2008/118 tħassret, b'effett mit-13 ta' Frar 2023, bid-Direttiva tal-Kunsill 2020/262/UE tad-19 ta' Diċembru 2019 li tistabbilixxi l-arranġamenti ġenerali għad-dazju tas-sisa (ĠU 2020, L 58, p. 4, rettifiki fil-ĠU 2020, L 409, p. 38 u fil-ĠU 2023, L 188, p. 60).

- 11 Skont l-Artikolu 8 ta' din id-direttiva, intitolat “Kundizzjonijiet tal-intaxxar u r-rati tad-dazju tas-sisa li jridu jintużaw”:

“Il-kundizzjonijiet tal-intaxxar u r-rata tad-dazju tas-sisa li jridu jiġu applikati għandhom ikunu daww fis-seħħ fid-data meta d-dazju jsir dovut fl-Istat Membru fejn isseħħ ir-rilaxx għall-konsum.

Id-dazju tas-sisa għandu jiġi impost, jingabar u, meta xieraq, rimborżat jew maħfur, skont il-proċedura stabbilita minn kull Stat Membru. L-Istati Membri għandhom japplikaw l-istess proċeduri għall-oġġetti nazzjonali u għal daww minn Stati Membri oħra.

B'deroga mill-ewwel paragrafu, meta r-rati tad-dazju tas-sisa jinbidlu, stokks ta' oġġetti soġġetti għas-sisa li jkunu diġà rilaxxati għall-konsum jistgħu jkunu soġġetti, fejn adatt, għal zieda, jew tnaqqis, tad-dazju tas-sisa.”

Id-dritt Portugiż

- 12 Skont l-Artikolu 8 tal-Código dos Impostos Especiais de Consumo (il-Kodiċi dwar id-Dazji tas-Sisa) (iktar 'il quddiem iċ-“CIEC”), intitolat “Eżiġibbiltà”:

“1. Id-dazji huma eżiġibbli fit-territorju nazzjonali fil-mument tar-rilaxx għall-konsum tal-prodotti msemmija fl-Artikolu 5 jew tal-konstatazzjoni tat-telf li għandu jiġi ntaxxat konformement ma' dan il-kodiċi.

2. Ir-rata ta' dazju li għandha tiġi applikata fit-territorju nazzjonali hija dik li tkun fis-seħħ fid-data tal-eżiġibbiltà.”

13 L-Artikolu 9 ta' CIEC, intitolat "Rilaxx għall-konsum", jipprovdi:

"1. Għall-finijiet ta' dan il-kodiċi, huwa meqjus bħala 'rilaxx għall-konsum' ta' prodotti suġġetti għal dazju:

- a) it-tluq, inkluż it-tluq irregolari, ta' dawn il-prodotti, mill-arrangament ta' sospensjoni tad-dazju;
- b) iż-żamma ta' dawn il-prodotti barra mill-arrangament ta' sospensjoni tad-dazju mingħajr ma jkun ingabar id-dazju dovut;
- c) il-produzzjoni ta' dawn il-prodotti barra mill-arrangament ta' sospensjoni tad-dazju mingħajr ma jkun ingabar id-dazju dovut;
- d) l-importazzjoni ta' dawn il-prodotti, hlief jekk ikunu suġġetti, immedjatament wara l-importazzjoni tagħhom, għall-arrangament ta' sospensjoni tad-dazju;
- e) id-dhul, inkluż id-dhul irregolari, ta' dawn il-prodotti fit-territorju nazzjonali barra mill-arrangament ta' sospensjoni tad-dazju;
- f) il-waqfien jew il-ksur tal-kundizzjonijiet ta' vantaġġ fiskali;

[...]

2. Il-mument tar-rilaxx għall-konsum għandu jkun:

- a) fil-każ ta' prodotti li jiċċirkolaw, taht arrangament ta' sospensjoni tad-dazju, minn mażen tat-taxxa ddestinat għal destinatarju rreġistrat, il-mument ta' wasla ta' dawn il-prodotti mill-imsemmi destinatarju;
- b) fil-każ ta' prodotti li jiċċirkolaw, taht arrangament ta' sospensjoni tad-dazju, lejn wiehed mid-destinatarji msemmija fl-Artikolu 6(1)(a) sa (d), il-mument tal-wasla ta' dawn il-prodotti mill-imsemmi destinatarji;
- c) fis-sitwazzjoni msemmija fil-punt (f) tal-paragrafu preċedenti, il-mument tal-waqfa jew tal-ksur tal-kundizzjonijiet tal-vantaġġ fiskali;
- d) fis-sitwazzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 35(4), il-mument tal-wasla tal-prodotti fil-post fejn isseħh il-kunsinna diretta;

[...]"

14 L-Artikolu 106 ta' CIEC, intitolat "Regoli speċjali għar-rilaxx għall-konsum", jipprovdi:

"1. Ir-rilaxx għall-konsum ta' sigaretti huwa suġġett għal kundizzjonijiet applikabbli matul il-perijodu ta' bejn l-1 ta' Settembru u l-31 ta' Diċembru ta' kull sena kalendarja.

2. Matul il-perijodu previst fil-paragrafu preċedenti, ir-rilaxxi għall-konsum ta' sigaretti, imwettqa kull xahar minn kull operatur ekonomiku, ma jistgħux jeċċedu l-limiti kwantitattivi, li

jiirriżultaw mill-applikazzjoni ta' fattur ta' żieda ta' 10 % mal-kwantità medja mensili ta' sigaretti rrilaxxati għall-konsum matul [it-tnax-il] xahar li jiġu eżatt qabel.

3. Għall-finijiet tal-paragrafu preċedenti, il-kalkolu tal-medja mensili għandu jkun ibbażat fuq il-kwantità totali ta' rilaxxi għall-konsum ta' sigaretti, mhux eżentati, imwettqa bejn l-1 ta' Settembru tas-sena preċedenti u l-31 ta' Awwissu tas-sena segwenti.

4. Kull operatur ekonomiku għandu jipprovdi lill-uffiċċju doganali kompetenti, mhux iktar tard mill-15 ta' Settembru ta' kull sena, dikjarazzjoni inizjali li tindika l-medja mensili tiegħu u li tistabbilixxi l-limitu kwantitattiv applikabbli fil-każ tiegħu matul il-perijodu suġġett għal kundizzjonijiet.

5. F'sitwazzjonijiet eċċezzjonali, debitament iġġustifikati mit-tibdil f'daqqa u limitat fiż-żmien tal-volum tal-bejgħ, tista' tiġi awtorizzata l-inosservanza tal-imsemmija limiti kwantitattivi, minkejja li dawn ma għandhomx jittiehdu inkunsiderazzjoni għall-finijiet tal-kalkolu tal-medja mensili għas-sena segwenti.

6. Wara l-iskadenza tal-perijodu suġġett għal kundizzjonijiet u mhux iktar tard mit-tmiem tax-xahar ta' Jannar ta' kull sena, l-operatur ekonomiku għandu jipprovdi lill-uffiċċju doganali kompetenti dikjarazzjoni ta' rilaxx li tindika l-kwantità totali ta' sigaretti effettivament rilaxxati għall-konsum matul il-perijodu suġġett għal kundizzjonijiet.

7. Il-kwantitajiet ta' sigaretti li jaqbu l-limitu kwantitattiv imsemmi fil-paragrafu 4 huma suġġetti għall-ħlas tat-taxxa bir-rata fis-sehħ fid-data tal-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni ta' rilaxx meta l-fatt li jkun qabzu l-limitu jiġi kkonstatat permezz ta' pparagunar bejn l-elementi li jinsabu f'dan id-dokument u dawk ipproċessati mill-amministrazzjoni, bla ħsara, fejn xieraq, għall-proċedura ta' ksur li hija obbligatorja.

8. Ir-regoli previsti f'dan l-artikolu huma applikabbli individwalment fil-Portugall kontinentali, għar-reġjun awtonomu tal-Açores u għar-reġjun awtonomu ta' Madeira, b'tali mod li l-obbligi previsti fil-paragrafi preċedenti għandhom jiġu ssodisfatti quddiem l-uffiċċju doganali fejn jiġu pproċessati r-rilaxxi għall-konsum."

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 15 CDIL, kumpannija rregolata mid-dritt Portugiż, hija impriża attiva fil-kummerċ bl-imnut ta' prodotti tat-tabakk li topera bħala magazzinier awtorizzat mill-awtorità fiskali u doganali Portugiża fir-reġjun awtonomu ta' Madeira.
- 16 Fil-15 ta' Settembru 2010, CDIL, konformement mal-Artikolu 106(4) taċ-CIEC, ipprezentat quddiem l-uffiċċju doganali ta' Funchal (il-Portugall) dikjarazzjoni inizjali li kienet tindika l-kwantità medja mensili ta' sigaretti rrilaxxati għall-konsum matul it-tnax-il xahar preċedenti, jiġifieri bejn l-1 ta' Settembru 2009 u l-31 ta' Awwissu 2010.
- 17 Fit-22 ta' Settembru 2010, l-uffiċċju doganali ta' Funchal informa lil CDIL li, abbażi tal-informazzjoni pprovduta, kien ġie impost fuqha limitu kwantitattiv mensili ta' 1 644 005 sigarett għall-perijodu suġġett għal kundizzjonijiet mill-1 ta' Settembru 2010 sal-31 ta' Dicembru 2010, ikkalkolat konformement mal-Artikolu 106(1) u (2) taċ-CIEC.

- 18 Fit-18 ta' Novembru 2010, CDIL talbet, skont l-Artikolu 106(5) tač-CIEC, l-awtorizzazzjoni li ma tosservax dan il-limitu kwantitattiv.
- 19 Fis-7 ta' Jannar 2011, l-uffiċċju doganali ta' Funchal ċaħad din it-talba minħabba li n-nuqqas ta' osservanza tal-limitu kwantitattiv inkwistjoni ma kienx iġġustifikat minn tibdil f'daqqa u limitat fiż-żmien tal-volum ta' bejgħ, kif teħtieġ din id-dispożizzjoni. CDIL ippreżentat azzjoni amministrattiva kontra din id-deċiżjoni, li wkoll ġiet miċhuda.
- 20 Fit-18 ta' Jannar 2011, CDIL, konformement mal-Artikolu 106(6) tač-CIEC, ippreżentat quddiem l-uffiċċju doganali ta' Funchal dikjarazzjoni ta' clearance li, għall-perijodu bejn l-1 ta' Settembru sal-31 ta' Diċembru 2010, iċċertifikat ir-rilaxx għall-konsum ta' kwantità ta' sigaretti iktar minn tliet darbiet oġhla mil-limitu kwantitattiv stabbilit għall-istess perijodu.
- 21 Skont l-Artikolu 106(7) tač-CIEC, CDIL kienet sugġetta għal aġġustament tad-dazji tas-sisa dovuti għal ammont ta' EUR 4 607.69, miżjud b'EUR 1.80, fuq il-bażi tan-numru ta' sigaretti li hija kienet irrilaxxat għall-konsum matul il-perijodu mill-1 ta' Settembru u l-31 ta' Diċembru 2010 u li kien qabeż il-limitu kwantitattiv previst fl-Artikolu 106(2) tač-CIEC. Konformement mal-Artikolu 106(7) tas-CIEC, l-uffiċċju doganali kkalkola d-dazji tas-sisa dovuti billi applika r-rata fis-seħħ fid-data tal-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni ta' clearance.
- 22 CDIL ikkontestat dan l-aġġustament quddiem it-Tribunal Administrativo e Fiscal do Funchal (il-Qorti Amministrattiva u Fiskali ta' Funchal, il-Portugall), li ċaħdet ir-rikors permezz ta' sentenza tal-24 ta' Ġunju 2016.
- 23 CDIL ippreżentat appell kontra din is-sentenza quddiem is-Supremo Tribunal Administrativo (il-Qorti Amministrattiva Suprema, il-Portugall), li hija l-qorti tar-rinviju.
- 24 Quddiemha, CDIL, li ma tikkontestax li qabżet il-limiti kwantitattivi applikabbli matul il-perijodu sugġett għal kundizzjonijiet inkwistjoni, issostni li l-Artikolu 106 tač-CIEC ma huwiex konformi mad-dritt tal-Unjoni.
- 25 Fil-fatt, minn naħa, l-impożizzjoni ta' limitu legali għall-kwantità ta' sigaretti li jistgħu jigu rrilaxxati għall-konsum, sa fejn din taffettwa fuq kollox, fil-prattika, is-sigaretti li joriġinaw minn Stati Membri oħra, tikkostitwixxi restrizzjoni kwantitattiva fuq l-importazzjoni pprojbita mill-Artikolu 34 TFUE, li ma tistax tiġi iġġustifikata skont l-Artikolu 36 TFUE.
- 26 Min-naħa l-oħra, CDIL issostni li l-applikazzjoni tar-rata tad-dazju tas-sisa fis-seħħ fid-data tal-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni ta' rilaxx kienet tikser l-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva 2008/118, li minnhom jirriżulta li l-kundizzjonijiet ta' eżiġibbiltà u r-rata applikabbli huma daww fis-seħħ fid-data li fiha t-tabakk ġie rrilaxxat għall-konsum.
- 27 L-awtorità fiskali u doganali ssostni, min-naħa tagħha, li l-leġislazzjoni inkwistjoni fil-kawża prinċipali ma timponi ebda restrizzjoni kwantitattiva u lanqas miżura li għandha effett ekwivalenti li tista' tostakola l-moviment liberu tal-merkanzija bejn l-Istati Membri peress li hija tapplika mingħajr distinzjoni għall-operaturi ekonomiċi kollha.
- 28 Barra minn hekk, hija ssostni li din il-leġislazzjoni hija konformi mad-Direttiva 2008/118 sa fejn, skont l-imsemmija leġislazzjoni, id-dazji tas-sisa jsiru eżiġibbli fil-mument tar-rilaxx għall-konsum, kif jeżiġu l-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva 2008/118.

29 Huwa proprju f'dawn iċ-ċirkustanzi li s-Supremo Tribunal Administrativo (il-Qorti Amministrattiva Suprema) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Gustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:

- “1) Il-limiti kwantitattivi fuq ir-rilaxx għall-konsum imposti permezz tal-Artikolu 106 [taċ-CIEC], sa fejn għandhom bħala effett li jobbligaw lill-operaturi, fl-aħħar erba' xhur ta' kull sena, li jirrilaxxaw fis-suq kwantitajiet li ma jaqbzux dawk ekwivalenti għall-kwantità medja mensili ta' sigaretti rrilaxxati għall-konsum matul it-tnax-il xahar li jigu eżatt qabel, jistgħu jikkostitwixxu restrizzjonijiet kwantitattivi fuq l-importazzjoni jew miżuri ta' effett ekwivalenti, fis-sens tal-Artikolu 34 TFUE?
- 2) L-issuġġettar tal-kwantitajiet ta' sigaretti li jaqbzu l-limitu kwantitattiv ta' rilaxx għall-konsum imsemmi fl-Artikolu 106(2) tal-CIEC għat-taxxa bir-rata fis-sehħ fid-data tal-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni ta' clearance, skont il-paragrafu 7 tal-istess artikolu, imur kontra r-regoli rigward l-eżiġibbiltà tad-dazji tas-sisa introdotti permezz tal-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva [2008/118]?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel domanda

- 30 Permezz tal-ewwel domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikoli 34 u 36 TFUE għandhomx jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu leġiżlazzjoni ta' Stat Membru li tipprevedi li l-kwantità ta' sigaretti rrilaxxati għall-konsum kull xahar minn operatur ekonomiku matul il-perijodu mill-1 ta' Settembru sal-31 ta' Diċembru ta' kull sena kalendarja ma għandhiex taqbeż il-kwantità medja mensili ta' sigaretti li dan l-operatur ikun irrilaxxa għall-konsum matul it-tnax-il xahar preċedenti, b'żieda ta' 10 %.
- 31 Preliminarjament, għandu jitfakkar li l-moviment liberu tal-merkanzija bejn l-Istati Membri huwa prinċipju fundamentali tat-Trattat FUE li huwa espress fil-projbizzjoni, stabbilita fl-Artikolu 34 TFUE, ta' restrizzjonijiet kwantitattivi fuq l-importazzjoni bejn l-Istati Membri kif ukoll f'kull miżura li għandha effett ekwivalenti (sentenza tat-23 ta' Marzu 2023, Booky.fi, C-662/21, EU:C:2023:239, punt 32 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 32 Issa, minn naħa, miżura bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tikkonsisti fl-impożizzjoni ta' limiti kwantitattivi għar-rilaxx għall-konsum ta' sigaretti fit-territorju ta' Stat Membru, ma tikkostitwixxix “restrizzjoni kwantitattiva fuq l-importazzjoni”, fis-sens tal-Artikolu 34 TFUE, peress li ma tirrestringix il-kwantitajiet ta' sigaretti li jistgħu jiġu importati f'dan l-Istat Membru.
- 33 Min-naħa l-oħra, skont ġurisprudenza stabbilita, il-projbizzjoni ta' miżuri li għandhom effett ekwivalenti għal restrizzjonijiet kwantitattivi fuq l-importazzjoni stabbilita fl-Artikolu 34 TFUE hija intiża għall-miżuri kollha tal-Istati Membri li jistgħu jostakolaw direttament jew indirettament, attwalment jew potenzjalment, l-aċċess għas-suq ta' Stat Membru ta' prodotti li joriġinaw minn Stati Membri oħra, minkejja li tali miżura la jkollha bħala għan u lanqas bħala effett li tittratta b'mod inqas favorevoli l-prodotti li jkunu ġejjin minn Stati Membri oħra (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-23 ta' Marzu 2023, Booky.fi, C-662/21, EU:C:2023:239, punti 33 u 34 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).

- 34 F'dan il-każ, għandu jiġi rrilevat li miżura bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li tikkonsisti fl-impożizzjoni fuq l-operaturi kkonċernati ta' limitazzjonijiet fuq il-kwantità ta' sigaretti li dawn jistgħu jirrilaxxaw għall-konsum, hija ta' natura li tiddisswadihom, jew li tagħmel inqas attraenti f'għajnejhom, l-importazzjoni, fl-Istat Membru li jkun stabbilixxa din il-miżura, ta' sigaretti fi kwantitajiet oġġettivi mil-limiti stabbiliti.
- 35 Għaldaqstant, tali miżura hija, potenzjalment, ta' natura li tostakola l-aċċess, għas-suq tal-Istat Membru kkonċernat, ta' sigaretti li jistgħu jiġu importati minn Stati Membri oħra u, għaldaqstant, tikkostitwixxi miżura li għandha effett ekwivalenti għal restrizzjonijiet kwantitattivi fis-sens tal-Artikolu 34 TFUE, bħala prinċipju inkompatibbli mal-obbligi li jirriżultaw minn dan l-artikolu.
- 36 Skont ġurisprudenza stabbilita, leġislazzjoni nazzjonali li tikkostitwixxi miżura li għandha effett ekwivalenti għal restrizzjonijiet kwantitattivi tista' madankollu tkun iġġustifikata minhabba waħda mir-raġunijiet ta' interess ġenerali elenkati fl-Artikolu 36 TFUE jew minhabba rekwiżiti imperattivi ta' interess ġenerali. Fiz-żewġ każijiet, il-miżura nazzjonali għandha tkun xierqa sabiex tiggarantixxi t-twetliq tal-għan li għandu jintlaħaq u ma għandhiex tmur lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex dan jintlaħaq (ara, b'mod partikolari, is-sentenza tat-23 ta' Marzu 2023, *Booky.fi*, C-662/21, EU:C:2023:239, punt 37 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 37 F'dan il-każ, mid-deċizzjoni tar-rinviju jirriżulta li l-miżura inkwistjoni fil-kawża prinċipali hija intiża sabiex jiġi evitat li l-operaturi ma jipproċedux, f'mument meta r-rata tad-dazju tas-sisa applikabbli għas-sigaretti s-sena ta' wara tkun diġà magħrufa, għar-rilaxx għall-konsum tagħhom, fis-sens tal-leġislazzjoni nazzjonali inkwistjoni fil-kawża prinċipali, sabiex jiġu kkostitwiti hażniet sinjifikattivi ta' sigaretti suġġetti għal rata ta' dazju tas-sisa iktar baxxa minn dik li ser tkun applikabbli dik is-sena, li matulha huma ser jiġu effettivament ikkummerċjalizzati. Għalhekk, jidher, bla ħsara għall-verifika mill-qorti tar-rinviju, li din il-miżura hija intiża għall-ġlieda kontra l-evitar tat-taxxa u sabiex tippreżerva d-dhul fiskali tal-Istat Portugiż. Skont il-gvern ta' dan l-Istat Membru, din il-miżura, sa fejn hija intiża sabiex tiggarantixxi l-effettività tad-dhul fis-seħh taż-żieda tar-rata ta' tassazzjoni tal-prodotti tat-tabakk, issegwi wkoll għan ta' saħħa pubblika.
- 38 F'dan ir-rigward, għandu jitfakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita, l-għan tal-ġlieda kontra l-frodi u l-evitar tat-taxxa jikkostitwixxi raġuni imperattiva ta' interess ġenerali li tista' tiġġustifika l-istabbiliment ta' restrizzjoni għal-libertajiet ta' moviment (sentenza tas-27 ta' Jannar 2022, *Il-Kummissjoni vs Spanja* (Obbligu ta' informazzjoni fil-qasam fiskali), C-788/19, EU:C:2022:55, punt 22 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 39 Kif jirriżulta mill-ewwel paragrafu tal-Artikolu 11 u mill-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 39(3) kif ukoll mill-premessa 31 tad-Direttiva 2008/118, dan l-għan, flimkien ma' dak tal-ġlieda kontra l-abbużi eventwali, huwa barra minn hekk fost l-għanijiet li għandhom jintlaħqu minn din id-direttiva. Issa, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li r-rilaxx għall-konsum ta' pakketti tas-sigaretti f'kwantitajiet eċċessivi fi tmiem is-sena, b'anticipazzjoni ta' żieda fid-dazju tas-sisa, jista' jikkostitwixxi forma ta' abbuż li l-Istati Membri għandhom id-dritt li jipprevjeni b'miżuri xierqa (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-29 ta' Ġunju 2017, *Il-Kummissjoni vs Il-Portugall* (C-126/15, EU:C:2017:504, punti 59 u 60).

- 40 Barra minn hekk, skont ġurisprudenza daqstant ieħor stabbilita, il-protezzjoni tas-saħħa tal-persuni tinsab fost ir-raġunijiet ta' interess ġenerali elenkati fl-Artikolu 36 TFUE, peress li l-Qorti tal-Ġustizzja kkunsidrat diversi drabi li s-saħħa u l-ħajja tal-persuni jikkupaw l-ewwel post fost il-beni u l-interessi protetti mit-Trattat (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-19 ta' Ottubru 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:776, punt 30).
- 41 Bla ħsara għall-verifika mill-qorti tar-rinviju, mill-elementi li tressqu għall-konjizzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-leġiżlazzjoni inkwistjoni fil-kawża prinċipali tista' tissodisfa raġunijiet imperattivi ta' interess ġenerali ta' natura li jiġġustifikaw, bħala prinċipju, restrizzjoni għall-moviment liberu tal-merkanzija.
- 42 Hekk kif jirriżulta mill-punt 36 ta' din is-sentenza, għad irid jiġi evalwat jekk miżura bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali hijiex xierqa sabiex tiggarrantixxi t-twetliq ta' dawn l-għanijiet legittimi u jekk ma tmurx lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex tilhaqhom.
- 43 F'dan ir-rigward, hija fl-aħħar lok il-qorti tar-rinviju, li unikament għandha ġurisdizzjoni sabiex tevalwa l-fatti tal-kawża prinċipali u sabiex tinterpreta l-leġiżlazzjoni nazzjonali, li għandha tiddetermina jekk u sa fejn din il-leġiżlazzjoni ssodisfatx dawn ir-rekwiżiti. Għal dan il-għan, din il-qorti hija obbligata li teżamina b'mod oġġettiv, bl-għajnuna tad-data tal-istatistika, *ad hoc* jew b'mezzi oħra, jekk il-provi prodotti mill-awtoritajiet tal-Istat Membru kkonċernat jippermettux raġonevolment li jitqies li l-mezzi magħżula huma adatti sabiex jitwettqu l-għanijiet li għandhom jintlaħqu kif ukoll jekk huwiex possibbli li dawn tal-aħħar jintlaħqu permezz ta' miżuri inqas restrittivi tal-moviment liberu tal-merkanzija (sentenza tat-23 ta' Marzu 2023, Booky.fi, C-662/21, EU:C:2023:239, punt 43 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 44 Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja, mitluba sabiex tagħti risposta utli lil dik il-qorti, għandha ġurisdizzjoni sabiex tagħtiha indikazzjonijiet ibbażati fuq il-proċess tal-kawża prinċipali kif ukoll fuq l-osservazzjonijiet bil-miktub li kienu ġew ippreżentati quddiemha, ta' natura li jippermettu li l-imsemmija qorti tagħti deċiżjoni (sentenza tat-23 ta' Marzu 2023, Booky.fi, C-662/21, EU:C:2023:239, punt 44 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 45 F'dak li jirrigwarda, fl-ewwel lok, il-kapaċità tal-leġiżlazzjoni nazzjonali inkwistjoni fil-kawża prinċipali li tilhaq l-għanijiet invokati, għandu jiġi rrilevat li din hija ta' natura li tiddisswadi lill-operaturi ekonomiċi milli jakkumulaw fi tmiem is-sena, bl-għan li jiġu nnewtralizzati l-effetti ta' żieda futura tar-rata tad-dazju tas-sisa, sigaretti fir-realtà intiżi sabiex jiġu kkummerċjalizzati s-sena ta' wara. Bil-kontra, l-assenza ta' limiti kwantitattivi applikabbli għas-sigaretti mqiegħda fis-suq matul il-perijodu sugġett għal kundizzjonijiet tagħmel ineffettiv is-seħħ ta' effett taż-żieda futura tar-rata tad-dazju tas-sisa, li ġeneralment ifisser żieda fil-prezz ta' bejgħ bl-imnut tal-pakketti ta' sigaretti (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-4 ta' Marzu 2010, Il-Kummissjoni vs L-Irlanda, C-221/08, EU:C:2010:113, punt 54 u l-ġurisprudenza ċċitata) u b'hekk jiġi nnewtralizzat, tal-inqas sa ċertu punt, l-effett dissważiv potenzjali ta' tali żieda għall-konsumaturi. Għaldaqstant, hemm lok li jiġi kkonstatat li tali leġiżlazzjoni tidher xierqa sabiex jintlaħqu l-għanijiet ta' protezzjoni tas-saħħa pubblika u tal-ġlieda kontra l-evitar tat-taxxa jew il-prattiki abbużivi.
- 46 Fit-tieni lok, fir-rigward tal-evalwazzjoni tan-neċessità ta' miżura bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, għandu jiġi enfasizzat li s-saħħa pubblika tokkupa, kif tfakkar fil-punt 40 ta' din is-sentenza, l-ewwel post fost il-beni u l-interessi protetti mit-Trattat¹ FUE u li huma l-Istati

¹ Ir-rekwiżiti marbuta ma' livell għoli ta' saħħa pubblika huma stabbiliti fl-Artikolu 9 TFUE, fejn ebda dispożizzjoni tat-TUE ma tirreferi għas-saħħa pubblika.

Membri li għandhom jiddeċiedu l-livell li bih għandhom l-intenzjoni li jiżguraw din il-protezzjoni kif ukoll il-mod li bih dan il-livell għandu jintlaħaq, b'tali mod li dawn għandhom margni ta' evalwazzjoni f'dan ir-rigward (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-1 ta' Marzu 2018, CMVRO, C-297/16, EU:C:2018:141, punt 64 u l-ġurisprudenza ċċitata).

- 47 Minbarra dan, għandu jiġi rrilevat li d-dannu miġjub għall-moviment liberu tas-sigaretti permezz ta' miżura bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali ma jidhirx li jmur lil hinn minn dak li huwa neċessarju sabiex l-għanijiet li għandhom jintlaħqu minn din il-miżura jitwettqu.
- 48 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat, minn naħa, li l-limitu kwantitattiv impost mil-legiżlazzjoni nazzjonali inkwistjoni fil-kawża prinċipali fuq kull operatur ekonomiku huwa ddeterminat skont il-kwantità medja mensili ta' sigaretti li jkun irrilaxxa għall-konsum matul it-tmax-il xahar preċedenti, miżjuda b'10 %, u li din il-legiżlazzjoni ma hijiex ta' natura assoluta sa fejn tipprevedi l-possibbiltà, fl-Artikolu 106(5) taċ-CIEC, li ssir deroga minn dan il-limitu kwantitattiv, fil-każ ta' tibdil f'daqqa u limitat fiż-żmien tal-volum ta' bejgħ.
- 49 Min-naħa l-oħra, għalkemm, ċertament, l-imsemmija legiżlazzjoni tipprevedi, fl-Artikolu 106(7) taċ-CIEC, il-possibbiltà li tinbeda proċedura ta' ksur kontra l-operatur ekonomiku li jkun qabeż il-limitu kwantitattiv li ġie stabbilit għalih, tali possibbiltà ma taffettwax, fiha nnifisha, in-natura proporzjonata ta' din il-legiżlazzjoni, sa fejn is-sanzjonijiet li jistgħu jiġu imposti fi tmiem din il-proċedura jkunu huma stess proporzjonati.
- 50 Din il-konklużjoni ma hijiex ikkontestata miċ-ċirkustanza, invokata mir-rikorrenti fil-kawża prinċipali, li l-legiżlazzjoni inkwistjoni fil-kawża prinċipali tipprevedi, barra minn hekk, li l-pakketti tas-sigaretti, ladarba jitqieghdu fis-suq, la jistgħu jiġu kkummerċjalizzati u lanqas mibjugħa iktar tard mit-tielet xahar tas-sena ta' wara dik li matulha jkunu ġew irrilaxxati għall-konsum. Fil-fatt, tali projbizzjoni ssahħah, għall-kuntrarju, l-effikaċja u l-koerenza ta' din il-legiżlazzjoni, billi tteġġeg lill-operaturi ekonomiċi sabiex ma jwettqux, matul sena kalendarja partikolari, ir-rilaxx għall-konsum ta' kwantitajiet eċċessivi ta' sigaretti b'antiċipazzjoni ta' zieda tad-dazji tas-sisa matul is-sena kalendarja sussegwenti (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-29 ta' Ġunju 2017, Il-Kummissjoni vs Il-Portugall, C-126/15, EU:C:2017:504, punti 66, 72, 78 u 79).
- 51 Fir-rigward tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha, hemm lok li l-ewwel domanda preliminari tiġi risposta li l-Artikoli 34 u 36 TFUE għandhom jiġu interpretati fis-sens li ma jipprekludux legiżlazzjoni ta' Stat Membru li, bl-għan tal-ġlieda kontra l-evitar tat-taxxa u l-prattiki abbużivi kif ukoll tal-protezzjoni tas-saħħa pubblika, tipprevedi li l-kwantità ta' sigaretti rrilaxxati għall-konsum kull xahar minn operatur ekonomiku matul il-perijodu mill-1 ta' Settembru sal-31 ta' Diċembru ta' kull sena kalendarja ma għandhiex taqbeż il-kwantità medja ta' kull xahar ta' sigaretti li dan l-operatur ikun irrilaxxa għall-konsum matul tmax-il xahar preċedenti, miżjuda b'10 %.

Fuq it-tieni domanda

- 52 Permezz tat-tieni domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva 2008/118 għandhomx jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu legiżlazzjoni nazzjonali li skontha l-kwantità ta' sigaretti li taqbeż il-limitu kwantitattiv ta' rilaxx għall-konsum previst minn din il-legiżlazzjoni hija sugġetta għar-rata tad-dazju tas-sisa fis-sehh f'data sussegwenti għal dik tar-rilaxx għall-konsum tagħha.

- 53 L-ewwel nett, għandu jinfakkar li, konformement mal-Artikolu 1(1) tagħha, id-Direttiva 2008/118 hija intiża li tistabbilixxi arrangamenti ġenerali fir-rigward tad-dazji tas-sisa li jolqtu direttament jew indirettament il-konsum tal-prodotti suġġetti għad-dazju tas-sisa, li fosthom hemm it-tabakk immanifatturat, u dan, b'mod partikolari, hekk kif jirriżulta mill-premessa 8 ta' din id-direttiva, sabiex jiġi żgurat li l-kunċett ta' eżiġibbiltà tad-dazji tas-sisa u l-kundizzjonijiet relatati miegħu jkunu identiċi fl-Istati Membri kollha (sentenza tad-9 ta' Ġunju 2022, IMPERIAL TOBACCO BULGARIA, C-55/21, EU:C:2022:459, punt 38 u l-ġurisprudenza ċċitata) u, għalhekk, li jiġi ggarantit il-funzjonament tajjeb tas-suq intern permezz tal-moviment liberu, fl-Unjoni Ewropea, tal-prodotti kkonċernati (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-13 ta' Jannar 2022, MONO, C-326/20, EU:C:2022:7, punt 28).
- 54 B'mod partikolari, l-Artikolu 2 tad-Direttiva 2008/118 jipprovdi li l-fatt taxxabbli, fis-sens ta' din id-direttiva, huwa kkostitwit mill-produzzjoni, fit-territorju tal-Unjoni, tal-prodotti suġġetti għad-dazju tas-sisa jew mill-importazzjoni tagħhom f'dan it-territorju (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-9 ta' Ġunju 2022, IMPERIAL TOBACCO BULGARIA, C-55/21, EU:C:2022:459, punt 39 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 55 Madankollu, skont l-Artikolu 7(1) tal-imsemmija direttiva, l-eżiġibbiltà tad-dazji tas-sisa ssehh fil-mument tar-rilaxx għall-konsum tal-prodotti suġġetti għad-dazju tas-sisa u fl-Istat Membru fejn issehh dan ir-rilaxx.
- 56 Konformement mal-għan, stabbilit fil-premessa 8 tad-Direttiva 2008/118, li jiġi armonizzat il-mument tal-eżiġibbiltà tad-dazji tas-sisa u, għalhekk, li jiġi ggarantit il-funzjonament tajjeb tas-suq intern, l-Artikolu 7(2) ta' din id-direttiva jelenka s-sitwazzjonijiet li jagħtu lok għal "rilaxx għall-konsum", fis-sens tal-imsemmija direttiva.
- 57 Skont l-Artikolu 7(2)(a) tal-istess direttiva, dan il-kunċett ta' "rilaxx għall-konsum" jinkludi, b'mod partikolari, kull tluq, inkluż dak irregolari, ta' prodotti suġġetti għad-dazju tas-sisa, minn arrangament ta' sospensjoni tad-dazji, iddefinit fil-punt 7 tal-Artikolu 4 tagħha (sentenza tad-9 ta' Ġunju 2022, IMPERIAL TOBACCO BULGARIA, C-55/21, EU:C:2022:459, punt 40 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 58 Tali arrangament huwa kkaratterizzat mill-fatt li d-dazji tas-sisa relatati mal-prodotti li jaqgħu tahtu ma jkunux għadhom eżiġibbli, minkejja li l-fatt taxxabbli tal-impożizzjoni jkun diġà sehh. Għaldaqstant, fir-rigward tal-prodotti suġġetti għad-dazju tas-sisa, dan l-arrangament jipposponi l-eżiġibbiltà tad-dazju tas-sisa sakemm tiġi ssodisfatta kundizzjoni ta' eżiġibbiltà (sentenza tad-9 ta' Ġunju 2022, IMPERIAL TOBACCO BULGARIA, C-55/21, EU:C:2022:459, punt 42 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 59 Fil-fatt, peress li d-dazju tas-sisa huwa, kif tfakkar fil-premessa 9 tad-Direttiva 2008/118, taxxa fuq il-konsum, il-mument li fih issehh l-eżiġibbiltà għandu, bħala principju, ikun jinsab l-iktar qrib id-data tal-konsum tal-prodott suġġett għad-dazju tas-sisa (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-9 ta' Ġunju 2022, IMPERIAL TOBACCO BULGARIA, C-55/21, EU:C:2022:459, punt 57 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 60 F'dan il-kuntest, hemm lok li jiġi rrilevat li, skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 tad-Direttiva 2008/118, il-kundizzjonijiet ta' eżiġibbiltà u r-rata tad-dazju tas-sisa li għandha tiġi applikata huma dawk fis-sehh fid-data tal-eżiġibbiltà fl-Istat Membri fejn issehh ir-rilaxx

għall-konsum. It-tieni paragrafu tal-Artikolu 9 ta' din id-direttiva jipprovdi, minbarra dan, li d-dazji tas-sisa għandhom jiġu imposti, miġbura u, fejn xieraq, irrimborsati jew maħfura skont il-modalitajiet stabbiliti minn kull Stat Membru.

- 61 Għalhekk, sa fejn l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 tal-imsemmija direttiva jirreferi għad-dritt nazzjonali fis-seħh fid-data tal-eżigibbiltà tad-dazji tas-sisa fir-rigward, b'mod partikolari, tad-determinazzjoni tal-kundizzjonijiet ta' eżigibbiltà tad-dazju tas-sisa, dan jimplika neċessarjament li l-Istati Membri għandhom ċertu setgħa legiżlattiva f'dan il-qasam (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-29 ta' Ġunju 2017, *Il-Kummissjoni vs Il-Portugall*, C-126/15, EU:C:2017:504, punt 61).
- 62 Madankollu, konformement mal-ghan, li għandu jintlaħaq mid-Direttiva 2008/118, li jiġi armonizzat il-mument tal-eżigibbiltà tad-dazji tas-sisa sabiex jiġi ggarantit il-funzjonament tajjeb tas-suq intern, kif tfakkar fil-punti 53, 55 u 56 ta' din is-sentenza, il-“kundizzjonijiet ta' eżigibbiltà” imsemmija fl-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 ta' din id-direttiva għandhom neċessarjament jiġu distinti mill-kundizzjonijiet relatati mal-kuncett stess ta' eżigibbiltà, li, kif tistabbilixxi l-premessa 8 tal-imsemmija direttiva, għandhom jibqgħu identici fl-Istati Membri kollha.
- 63 Hekk kif jirriżulta mill-formulazzjoni stess tal-Artikolu 7(1) u tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 tal-istess direttiva, dawn il-kundizzjonijiet tal-aħħar jirrigwardaw il-mument li fih id-dazji tas-sisa jsiru eżigibbli, għall-Istat Membru li fih dawn għandhom jingabru kif ukoll id-data rilevanti għad-determinazzjoni tar-rata tad-dazju tas-sisa applikabbli.
- 64 Minn dan isegwi li l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 tad-Direttiva 2008/118 ma jistax jiġi interpretat fis-sens li jippermetti lill-Istati Membri jidderogaw mill-imsemmija kundizzjonijiet, b'mod partikolari minn dik dwar id-data rilevanti għad-determinazzjoni tar-rata tad-dazju tas-sisa applikabbli.
- 65 Għaldaqstant, peress li din id-dispożizzjoni tipprevedi li din id-data għandha tikkorrispondi għal dik tal-eżigibbiltà tad-dazji tas-sisa u li, hekk kif gie kkonstatat fil-punt 55 ta' din is-sentenza, l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 2008/118 jimponi b'mod ċar u inkundizzjonat li din l-eżigibbiltà tiġi marbuta mal-mument tar-rilaxx għall-konsum tal-prodott sugġett għal dawn id-dazji, ir-rata tad-dazju tas-sisa applikabbli għandha neċessarjament tkun dik fis-seħh fil-mument ta' dan ir-rilaxx għall-konsum.
- 66 Hekk kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punti 52 u 53 tal-konklużjonijiet tiegħu, din l-interpretazzjoni hija sostnuta mid-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu V tad-Direttiva 2008/118, intitolat “Movimenti u tassazzjoni tal-prodotti soġġetti għad-dazju tas-sisa wara r-rilaxx għall-konsum”, li jipprevedu b'mod esplicitu l-każijiet li fihom id-dazji tas-sisa relatati ma' prodott diġà rrilaxxat għall-konsum isiru eżigibbli f'mument sussegwenti għal dak tar-rilaxx għall-konsum. Dawn id-dispożizzjonijiet jirregolaw is-sitwazzjonijiet li fihom prodott sugġett għad-dazji tas-sisa li kien is-sugġett ta' rilaxx għall-konsum fi Stat Membru jiġi sussegwentement ittrasferit fi Stat Membru ieħor. Issa, kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 53 tal-konklużjonijiet tiegħu, huwa paċifiku li l-mizura inkwistjoni fil-kawża prinċipali ma taqa' taht ebda waħda minn dawn is-sitwazzjonijiet.
- 67 Għalhekk, l-Istati Membri ma jistgħux, fil-kuntest tal-arrangament li jirriżulta mill-Artikolu 7(1) u mill-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 tad-Direttiva 2008/118, kif kienet fis-seħh qabel ma tħassret u giet issostitwita bid-Direttiva 2020/262, li t-tielet paragrafu tal-Artikolu 8 tagħha jemenda, fuq dan

il-punt, l-Artikolu 9 tad-Direttiva 2008/118, jipprevedu li r-rata tad-dazju tas-sisa applikabbli għas-sigaretti rrilaxxati għall-konsum bi ksur tal-limitu kwantitattiv stabbilit mil-leġislazzjoni nazzjonali hija dik fis-sehħ f'data sussegwenti għal dik tar-rilaxx għall-konsum tagħhom.

- 68 Għalkemm, ċertament, hekk kif ġie rrilevat fil-punti 38 u 39 ta' din is-sentenza, id-Direttiva 2008/118 ma tipprekludix lill-Istati Membri milli jadottaw miżuri intiżi għall-ġlieda kontra l-frodi, l-evitar tat-taxxa u l-abbużi eventwali, xorta jibqa' l-fatt li s-setgħa regolatorja tagħhom sabiex jadottaw tali miżuri ma tistax tiġi eżerċitata bi ksur tad-dispożizzjonijiet ta' din id-direttiva u, b'mod partikolari, tal-Artikolu 7(1) u tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 9 tagħha, taht piena li jiġi ppreġudikat l-għan ta' armonizzazzjoni mfittex mil-leġislatur tal-Unjoni u espost, b'mod partikolari, fil-premessa 8 tal-imsemmija direttiva.
- 69 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha, hemm lok li t-tieni domanda preliminari tiġi risposta li l-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva 2008/118 għandhom jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu leġislazzjoni nazzjonali li skontha l-kwantità ta' sigaretti li taqbeż il-limitu kwantitattiv ta' rilaxx għall-konsum previst minn din il-leġislazzjoni hija suġġetta għar-rata tad-dazju tas-sisa fis-sehħ f'data sussegwenti għal dik tar-rilaxx għall-konsum tagħha.

Fuq l-ispejjeż

- 70 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Il-Ħames Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) L-Artikoli 34 u 36 TFUE għandhom jiġu interpretati fis-sens li ma jipprekludux leġislazzjoni ta' Stat Membru li, bl-għan tal-ġlieda kontra l-evitar tat-taxxa u l-prattiki abbużivi kif ukoll tal-protezzjoni tas-saħħa pubblika, tipprevedi li l-kwantità ta' sigaretti rrilaxxati għall-konsum kull xahar minn operatur ekonomiku matul il-perijodu mill-1 ta' Settembru sal-31 ta' Diċembru ta' kull sena kalendarja ma għandhiex taqbeż il-kwantità medja ta' kull xahar ta' sigaretti li dan l-operatur ikun irrilaxxa għall-konsum matul tnax-il xahar preċedenti, miżjuda b'10 %.
- 2) L-Artikoli 7 u 9 tad-Direttiva tal-Kunsill 2008/118/KE tas-16 ta' Diċembru 2008 dwar l-arrangamenti ġenerali għad-dazju tas-sisa u li jhassar id-Direttiva 92/12/KEE,

għandhom jiġu interpretati fis-sens li:

jipprekludu leġislazzjoni nazzjonali li skontha l-kwantità ta' sigaretti li taqbeż il-limitu kwantitattiv ta' rilaxx għall-konsum previst minn din il-leġislazzjoni hija suġġetta għar-rata tad-dazju tas-sisa fis-sehħ f'data sussegwenti għal dik tar-rilaxx għall-konsum tagħha.

Firem